

Centralna Komisja Egzaminacyjna

EGZAMIN MATURALNY 2013

JĘZYK UKRAIŃSKI

POZIOM PODSTAWOWY

Kryteria oceniania odpowiedzi

MAJ 2013

Część I

Odpowiedzi maturzysty mogą przybierać różną formę językową, ale ich sens musi być zgodny z tekstem. Oceniając pracę maturzysty, należy stosować wskazaną punktację.

Obszar standardów	Opis wymagań
Korzystanie z informacji	Rozumienie pisanego tekstu – Олега Коцарева <i>Фантастична квартира</i> або <i>Чи бути українському музею літературної фантастики?</i>

Zadanie 1. (0–2)

Korzystanie z informacji	Wyróżnienie w tekście związków frazeologicznych (wyrazów) i odczytanie ich znaczenia II/13
--------------------------	--

Przykład poprawnej odpowiedzi:

Кумедний - комічний

Міркувати – думати

Завітати – відвідати

Принцип – правило

2 p. – za podanie 4 synonimów

1 p. – za podanie 2 synonimów

0 p. – za odpowiedź niepoprawną lub brak odpowiedzi

Zadanie 2. (0–1)

Korzystanie z informacji	Przetworzenie informacji i zastosowanie do rozwiązania problemu II/22
--------------------------	---

Przykład poprawnej odpowiedzi:

Нр. Коцарев почав читати твори Єфремова, Толстова, Брагіна, почав спілкуватися з колекціонерами, їздити на збори любителів фантастики. Пізніше пан Юрій отримав від колекціонерів зібрання творів письменників-фантастів. Це все переросло у величезне захоплення.

1 p. – za podanie informacji dotyczących inspiracji innymi twórcami lub uczestnictwa w zjazdach miłośników fantastyki

0 p. – za odpowiedź niepoprawną lub brak odpowiedzi

Zadanie 3. (0–1)

Korzystanie z informacji	Oczytanie sensu akapitu II/14
--------------------------	-------------------------------

Przykład poprawnej odpowiedzi:

Нр. Читачі починають цікавитися новими жанрами української літератури, авторами та їхніми книгами, купують більше книг.

1 p. – za wyjaśnienie, w kontekście akapitu, jakie czynniki wpływają na zwiększenie popytu na ukraińskojęzyczną literaturę

0 p. – za odpowiedź niepoprawną lub brak odpowiedzi

Zadanie 4. (0–1)

Korzystanie z informacji	Przetworzenie informacji i zastosowanie do rozwiązania problemu II/22
--------------------------	---

Przykład poprawnej odpowiedzi:

Він показує дітям, що у книгах можна знайти багато цікавого, відкривати нові невідомі факти. Для цього треба працювати з молоддю – необхідні спеціальні клуби, де діти могли б збиратися, разом читати й обговорювати прочитане.

1 p. – за określenie stosunku kolekcjonera fantastyki do dzieci

0 p. – za odpowiedź niepoprawną lub brak odpowiedzi

Zadanie 5. (0–2)

Korzystanie z informacji	Przetworzenie informacji i zastosowanie do rozwiązania problemu II/22
--------------------------	---

Przykład poprawnej odpowiedzi:

Пан Юрій не просто захопився фантастичною літературою, він перетворив власне помешкання на міні-музей, у квартирі поміж стелажми розмістив різноманітні таблички, як у бібліотеці, до того ж експонує колекцію, пов'язану з космосом. У майбутньому він планує створити справжній музей і власну видавничу серію.

2 p. – za podanie dwóch argumentów

1p. – za podanie jednego argumentu

0 p. – za odpowiedź niepoprawną lub brak odpowiedzi

Zadanie 6. (0–2)

Korzystanie z informacji	Przetworzenie informacji i zastosowanie do rozwiązania problemu II/22
--------------------------	---

Poprawna odpowiedź:

a, e

2 p. – za odpowiedzi *a, e*

1 p. – za odpowiedź *a* lub *e*

0 p. – za odpowiedź niepoprawną lub brak odpowiedzi

Zadanie 7. (0–2)

Korzystanie z informacji	Przetworzenie informacji i zastosowanie do rozwiązania problemu II/22
--------------------------	---

Przykład poprawnej odpowiedzi:

Держава, суспільство, а в більшості випадків і батьки не можуть забезпечити маленькому громадянину додаткових знань, цікавих позакласних занять. Батьки часто зайняті. А у дітей, крім вулиці, залишаються тільки комп'ютерні ігри, кіно. Для того, щоб дитина виросла свідомою, їй необхідно давати додаткові знання – заохочувати читати, спілкуватися з ровесниками, подорожувати. Це завдання належить не тільки до батьків, воно повинно хвилювати державу загалом, яка мала б забезпечити приміщення й умови для розвитку молодого покоління.

2 p. – za podanie dwóch argumentów

1p. – za podanie jednego argumentu

0 p. – za odpowiedź niepoprawną lub brak odpowiedzi

Zadanie 8. (0–2)

Korzystanie z informacji	Rozpoznanie głównej myśli akapitu II/14
--------------------------	---

Przykład poprawnej odpowiedzi:

Енциклопедія – це жанр наукової або науково-популярної довідкової літератури. Особливості жанру: популярність викладу, розрахована на широке коло читачів, має поєднуватися з науковою чіткістю та логікою викладання матеріалу. Неприпустиме недбале, наближене, однобічне висвітлення явищ і фактів. Мові енциклопедії властиві стислість, чіткість, лаконічність формулювань, уникнення вузькофахових термінів, професійних жаргонізмів, розмовних і просторічних слів, вставних слів і зворотів, емоційно забарвлених оцінок, надмірної кількості скорочень.

2 p. – за wyjaśnienie terminu encyklopedia i podanie dwóch cech

1p. – za podanie terminu encyklopedia lub podanie dwóch cech

0 p. – za odpowiedź niepoprawną lub brak odpowiedzi

Zadanie 9. (0–1)

Korzystanie z informacji	Wskazanie tezy akapitu II/14
--------------------------	------------------------------

Przykład poprawnej odpowiedzi:

Діти – це майбутнє нашого народу і держави, їх треба підтримувати й скеровувати у пошуках власної стежки у житті й надавати всіляку допомогу.

1 p. – za poprawne określenie tezy, zgodne z sensem akapitu

0 p. – za odpowiedź niepoprawną lub brak odpowiedzi

Zadanie 10. (0–1)

Korzystanie z informacji	Rozpoznanie charakterystycznych cech stylu i języka tekstu II/20; II/21
--------------------------	---

Poprawna odpowiedź:

6

1 p. – za wskazanie odpowiedzi 6

0 p. – za odpowiedź niepoprawną lub brak odpowiedzi

Zadanie 11. (0–2)

Korzystanie z informacji	Przetworzenie informacji i zastosowanie do rozwiązania problemu II/22
--------------------------	---

Przykład poprawnej odpowiedzi:

«прищеплювати їм [дітям] любов до книжки» – заохочувати молодих читачів до книжок; показувати дітям, що у книгах можна знайти багато цікавого.

2 p. – za wskazanie dwóch sposobów zachęcania dzieci do czytania książek

1p. – za wskazanie jednego sposobu zachęcania dzieci do czytania książek

0 p. – za odpowiedź niepoprawną lub brak odpowiedzi

Zadanie 12. (0–2)

Korzystanie z informacji	Przetworzenie informacji i zastosowanie do rozwiązania problemu II/22
--------------------------	--

Przykład poprawnej odpowiedzi:

Ентузіаст – людина, яка дуже захоплена чимось і намагається це передати/ переказати іншим: *в дитинстві я «захворів» на фантастику*; людина яка заангажована в якусь справу: *створити перший в Україні справжній музей фантастичної літератури*.

2 p. – за wyjaśnienie terminu *entuzjasta* i podanie dwóch cech

1p. – за wyjaśnienie terminu *entuzjasta* lub podanie dwóch cech

0 p. – за odpowiedź niepoprawną lub brak odpowiedzi

Zadanie 13. (0–2)

Korzystanie z informacji	Przetworzenie informacji i zastosowanie do rozwiązania problemu II/22
--------------------------	--

Przykład poprawnej odpowiedzi:

Ставлення автора до Юрія Шевели – прихильне, приязне. Автор називає його власником незвичайної квартири, колекціонером-фантастом, одинаком-ентузіастом, якому не байдужа доля і майбутнє дітей.

2 p. – за podanie czterech argumentów

1p. – за podanie dwóch argumentów

0 p. – за odpowiedź niepoprawną lub brak odpowiedzi

Część II

Obszar standardów	Opis wymagań
Tworzenie informacji	Pisanie własnego tekstu w związku z tekstem literackim zamieszczonym w arkuszu III/1; III/2; III/7; III/9; III/11; III/12; III/13; III/14

Temat 1: Порівняй мотив кохання у віршах Павла Тичини *О, панно Інно, панно Інно!* та Івана Франка *Чому являєшся мені*. Охарактеризуй мовні засоби у цих творах.

Lp.	Kryteria	Pkt. max. 22
1. Argumentacja tematu	1. Інформація про авторів: Нр.: <ul style="list-style-type: none"> Павло Григорович Тичина – починав у 1906-1910 рр. з наслідування народних пісень та творів Т. Г. Шевченка. Перша збірка віршів <i>Сонячні кларнети</i> (1918). Іван Франко – відомий український поет, прозаїк, літературознавець, видавець, 1887 року виходить перша збірка його поезій «З вершин і низин», згодом збірки <i>Зів'яле листя</i> (1896), <i>Мій Измарагд</i> (1898), <i>Из днів журби</i> (1900), філософська поема <i>Мойсей</i> і ін. 	0–2
	2. Порівняння поетичної майстерності Тичини і Франка (збірки <i>Сонячні кларнети</i> та <i>Зів'яле листя</i>):	0–1

	<p>№:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Поезію Тичини порівнюють із музикою. Тичина рано утвердився в думці про поезію як синтетичний вид мистецтва. На практиці це обернулося перенесенням у площину поезії засобів суміжних мистецтв: у <i>Сонячних кларнетах</i> звук подається «забарвленим», колір — «озвученим», зорові образи чергуються зі слуховими. • Інтимна лірика І. Франка, яка ввійшла до збірки <i>Зів'яле листя</i>, відзначаються глибоким ліризмом, недарма сам автор назвав свою збірку «ліричною драмою». Головний герой віршів – ліричний, у поезіях йдеться про драму його серця з приводу нерозділеного кохання. Поезію Франка вирізняє глибока образність. 	
3.	<p>Мотив кохання – спосіб реалізації: <i>О панно Інно, панно Інно!</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • шедевр інтимної лірики; • ліричний герой знайшов рідну душу; • він залишився сам із солодко-болючими спогадами про неповторний час, бо <i>«любові усміх квітне раз – ще й тлінно»</i>; • кохання – це Божий дар, подарунок долі; • це щире освідчення ліричного героя, в якому почуття передаються чарівною музичністю звучання слова, схвилюваною уривчастістю сповіді, яскравою образністю: <i>О панно Інно, панно Інно!</i> <i>Я сам. Вікно. Сніги...</i> <i>Сестру я Вашу так любив -</i> <i>Дитинно, злотоцінно.</i> • у вияві почуттів героя природно з'являється звертання й запитання до самого себе, до дівчини, які переходять у роздуми про сутність самого почуття: <i>Любив? – Давно. Цвіли луги...</i> <i>О панно Інно, панно Інно,</i> <i>Любові усміх квітне раз – ще й тлінно.</i> <i>Сніги, сніги, сніги...</i> • вірш <i>О, панно Інно...</i> складається всього з двох восьмирядкових строф але в ньому багатство трепетного почуття, щему, ніжності. <p><i>Чого являєшся мені у сні?</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • історія нерозділеного кохання; • вірш має автобіографічні мотиви, покладений на музику, є однією з перлин світової інтимної лірики; • горда дівчина не відповіла ліричному героєві взаємністю, знехтувала його почуттями; • сила почуттів, пристрасть виливається у героя в пісні, і вони тривожать душу інших, знаходять у їхніх серцях відгук; • драма ліричного героя, викликана обставинами громадського та інтимного життя. Збірка <i>Зів'яле листя</i> – це художній образ втрачених надій, нерозділеного кохання. 	<p>0–4</p> <p>0–5</p>

	<p>4. Аналіз художньої мови віршів:</p> <ul style="list-style-type: none"> • відтворення почуттів, настроїв, властивих ліричному героєві, що передається за допомогою образної, глибоко емоційної мови авторів • у ліричних творах мова лаконічна і експресивна, багата на тропи й фігури • кожне слово, його звучання несе в собі певне змістове й емоційне навантаження. <p>О панно Інно, панно Інно!</p> <ul style="list-style-type: none"> • використання звертань: <i>О панно Інно, панно Інно!, Сестра чи Ви?</i>; називні речення: <i>Вікно. Сніги...; Зимовий вечір. Тиша. Ми</i>, неологізми: <i>Дитинно, злотоцінно</i>. • романтичні мрії молодого поета про велике кохання оживають тоді, коли очі коханої схожі на музику, на спів, на шепіт гаю (використання порівнянь, алюзій): <i>Я Ваші очі пам'ятаю, Як музику, як спів</i>. <p>Чого являєшся мені у сні?</p> <ul style="list-style-type: none"> • відзначається багатством тропів, риторичних та синтаксичних фігур; • використання автором простих тропів (звичайних та метафоричних епітетів: «чудові очі... ясні»; «дно студене»; «зарєво червоне»; «довгими ночами»; «щастя молодого»; «дива золотого» та ін., порівнянь: «очі..., немов криниці дно студене»; «уста..., мов зарєво червоне»; «серце..., неначе перла у болоті» підкреслює надзвичайну красу дівчини, її байдужо-зневажливе ставлення до почуттів закоханого юнака і його високі душевні поривання; • метафори («докір займається і ...тоне у тьмі»; «ти серце надірвала»; «вирвала ридання голосні»; «свій біль, свій жаль, свої пісні у серці здавлюю на дні», які підсилюються повторами, що увиразнюють душевний біль ліричного героя з приводу неподіленого глибокого почуття; • застосування тавтологічних повторів («В житті мене ти знать не знаєш, хоч знаєш, добре знаєш, як я люблю тебе без тям, як мучусь Довгими ночами і як літа вже за літами свій біль, свій жаль, свої пісні у серці здавлюю на дні...») дає можливість усвідомити надзвичайність великого і справжнього почуття закоханого, який спочатку ніби протестує проти появи образу його коханої, що являється йому уві сні (анафора 1-ої, 2-ої строф: «Чого являєшся мені у сні?»). Неможливість забути кохану і відсутність її образу є ще тяжчою для ліричного героя, тому він просить дівчину з'являтися йому хоча б уві сні; • заперечення «О ні!» змінюється на звертання «Являйся, зіронько, мені!», що підсилюється риторичним окликом «Хоч в сні!». 	<p>0–3</p> <p>0–3</p>
	<p>5. Формулювання висновків: рефну <i>О панно Інно, панно Інно!</i> – шедевр інтимної лірики. Це щире</p>	<p>0–4</p>

	<p>освідчення в коханні ліричного героя, в якому почуття передаються чарівною музичністю звучання слова, схвильованою уривчастістю сповіді, яскравою образністю. У вірші багато, сонця, радості, молодості, тут змагання радості й суму, розлуки й зустрічі. У <i>Зів'ялому листі</i> відображено любовні страждання ліричного героя – багатого духом, сповненого віри й глибоких почуттів.</p> <p>szczęściowy</p> <p><i>О панно Інно, панно Інно!</i> – це щире освідчення в коханні ліричного героя, в якому почуття передаються чарівною музичністю звучання слова, схвильованою уривчастістю сповіді, яскравою образністю. <i>Чого являєшся мені у сні</i> – відображено любовні страждання ліричного героя.</p>	2
	<p>gróba podsumowania</p> <p>Обидва вірші належать до любовної лірики. За допомогою мовних засобів поети висловлюють свої почуття.</p>	1

Kryteria oceniania języka i kompozycji – 27 pkt.

2. Мова	Критерії	Бали
а) Синтаксис і флексія	Правильний та несхематичний синтаксис і флексія.	9
	Правильний синтаксис і флексія.	7
	Загалом правильний синтаксис і флексія.	5
	Мова в основному правильна, попри наявність синтаксичних і флексійних помилок, не порушується її комунікабельність.	3
б) Лексика, фразеологія і стиль	Багатий і різноманітний лексичний запас, правильна фразеологія, індивідуальний стиль.	10
	Загалом достатній лексичний запас, правильна фразеологія, комунікативний стиль.	7
	Загалом достатній лексичний запас і комунікативний стиль.	4
в) Орфографія і пунктуація	В основному безпомилкова орфографія.	4
	Спорадичні орфографічні помилки.	2
	Численні в основному другорядні орфографічні помилки.	1
3. Композиція	Підпорядкована інтерпретаційному задумові, внутрішньо цілісна, логічна.	4
	Внутрішньо цілісна, послідовна у графічному оформленні (відокремлення трьох основних частин).	2
	Загалом цілісна, вказує на спроби порадкувати думку.	1

Temat 2. На основі наведених фрагментів *Енеїди* Івана Котляревського проаналізуй мотив мандрівки Енея по потойбічних світах. Зверни увагу на способи зображення потойбічних світів.

L.p.	Kryteria	Pkt. max 22
Argumentacja tematu	1. Інформація про обставини написання поеми І. Котляревського <i>Енеїда</i> : <ul style="list-style-type: none"> • звернення уваги на культурно-політичну ситуацію України кінця XVIII - початку XIXст.; • явище нової української літератури: мова, фольклор, образність; • класицизм; • джерела <i>Енеїди</i>; • травестія і бурлеск. 	0–2
	2. Літературні і позалітературні джерела образу потойбіччя в поемі Котляревського: <ul style="list-style-type: none"> • вірування стародавніх греків і римлян про мандрівку душі після смерті і її стан після розлуки з тілом; • християнські уявлення про нагороду і кару, які чекають на людину після смерті: чистилище (тут: зачерпнуто з римського взірця), пекло і рай; • фольклорні, народні перекази про місце, в якому перебуває людина після смерті, каталог нагород і кар. 	0–3
	3. Місце і роль опису потойбіччя в поемі Котляревського: <ul style="list-style-type: none"> • мандрівка Енея з Трої до незнаного місця; • разом із Сибіллою Еней вирушає до потойбічного світу, в якому він має зустрітися з батьком Анхізом, який передасть йому веління богів щодо заснування нового міста – Риму; • потойбіччя як сатиричне змалювання українського суспільства з його вадами, сподіваннями і бажанням щось досягнути. 	0–4
	4. Характеристика образу пекла: <ul style="list-style-type: none"> • місце мук і терпіння за гріхи, які скоїли грішники: поза простором і часом; • різні прошарки суспільства, представники яких не дотримувалися в житті відповідних законів, а займалися здирництвом; • кара за невідповідне виховання; • невірні християни, незалежно від їхнього соціального статусу, віку, стану (світський, духовенство); • образ жінок, які моляться тільки вустами, а потім поводяться негідно. 	0–3
	5. Характеристика образу раю: <ul style="list-style-type: none"> • місце радості праведників; • байдикування й святкування праведних; • моральні чесноти праведних; • низьке суспільне становище тих, хто потрапив до раю; • невелика кількість заможних і високопоставлених чиновників у раю. 	0–3

6.	Роль образів пекла і раю в зображенні українського суспільства: <ul style="list-style-type: none"> окрім того, що потойбіччя стосується до стану душі, автор звертається до тілесного виміру; кари й нагороди пов'язані з терпінням і насолодою; автор у сатиричний спосіб зображує тогочасне українське суспільство, що підкреслюється в промові Сибіллі, а також у образі пекла, поділеного на відповідні квартали; сатиричність зображення полягає також у тому, що автор протиставляє порядок, який панує в потойбіччі (чіткий поділ на три частини і додатково поділ пекла на квартали) безладові в реальному житті (бюрократія, лицемірство на різних щаблях, підкупність і т.д.). 	0–3
7.	Висновки: pelyny І. Котляревський в <i>Енеїді</i> наголошує на відповідності між земним і потойбічним життям. Згідно з принципом справедливості, на людину в пеклі чекає кара, а якщо була праведною, то – нагорода. В образах пекла й раю втілюється переконання про вічну сутність людини. Образи потойбіччя в письменника яскраві, пов'язані з народними й культурними уявленнями про життя і смерть. szczęściowy І. Котляревський в <i>Енеїді</i> наголошує на відповідності між земним і потойбічним життям. Згідно з принципом справедливості, на людину в пеклі чекає кара, а якщо була праведною, то – нагорода. В образах пекла й раю втілюється переконання про вічну сутність людини. próba podsumowania І. Котляревський в <i>Енеїді</i> наголошує на відповідності між земним і потойбічним життям.	0–4 0–2 0–1

Kryteria oceniania języka i kompozycji – 27 pkt.

2. Мова	Критерії	Бали
а) Синтаксис і флексія	Правильний та несхематичний синтаксис і флексія.	9
	Правильний синтаксис і флексія.	7
	Загалом правильний синтаксис і флексія.	5
	Мова в основному правильна, попри наявність синтаксичних і флексійних помилок, не порушується її комунікабельність.	3
б) Лексика, фразеологія і стиль	Багатий і різноманітний лексичний запас, правильна фразеологія, індивідуальний стиль.	10
	Загалом достатній лексичний запас, правильна фразеологія, комунікативний стиль.	7
	Загалом достатній лексичний запас і комунікативний стиль.	4
в) Орфографія і пунктуація	В основному безпомилкова орфографія.	4
	Спорадичні орфографічні помилки.	2
	Численні в основному другорядні орфографічні помилки.	1
3.	Підпорядкована інтерпретаційному задумові, внутрішньо цілісна, логічна.	4

Композиція	Внутрішньо цілісна, послідовна у графічному оформленні (відокремлення трьох основних частин).	2
	Загалом цілісна, вказує на спроби впорядкувати думку.	1